

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam, 107. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy óra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap esti 6 óráig.

Szerda, május 10.

A választások tisztasága.

Nagybecskerek, május 10.

A kuriának választási ügyekben való bíraskodásáról szóló törvényjavaslat a képviselőházban szerencsésen átesett a vita viszontagságain. A néppárt a kompromisszum dacára minden erejét megfeszítette, hogy a törvényjavaslatból kiirtsa azokat a rendelkezéseket, melyek ama választási visszaélések ellen irányulnak, melyek a néppárt speciálisai. A plébánosoknak legyen szabad a korteskedés minden eszközzel, míg a mindenkori kormányok végkép mondjanak le a hivatalnokok támogatásáról. Nagy tehetségének egész erejével fordult Szilágyi Dezső ez ötlet ellen s meg volt az az elégtétele, hogy a néppárt követelése nek egy részét maga Rakovszky István elejtette s megelégedett annak az indítványozásával, hogy az egyházi körmenetekben használt tárgyak legyenek megengedve a választásoknál is. Ez indítvány veszedelmes volna nemcsak a nyilvános nyugalomra, de magára az egyházra nézve is kézzel fogható. Ha a parasztságot egyházi zászlók alatt vezetik a választási harcban, könnyen történhetnek a legádázabb összeütközések az ellenfél táborával, főleg ha a vezetők fanatikusok és ha a szent zászlók alatt felvonult hívő nép legyőzöttként kerülne ki a választásból, ennek okvetlen meg kellene ingatnia az egyház győzelmes erejében való hitet.

Minden vallásnak meg vannak a maga jelvényei, de egyiknek se lenne szabad eszébe sem jutni, hogy azokat világi harcban vigye. A próféta zöld zászlóját csak akkor bontják ki, ha az islam fennállása van fenyegetve. Ámde fenyegetve van-e a katolikus egyház fennállása, ha például Tu-

róc-Szt Mártonban nem győz a néppárt jelöltje?

Hogy a szószéket korteskedésre használják, ennek meg nem engedhető voltáról nem is akarunk hosszasan szólni. Itt egyetlen osztálynak lenne megadva az a privilégium, hogy ellenmondás nélkül mindent elmondhasson, míg minden más szónoknak tőrnie kellene, hogy ugyanazon helyről, melyen ő beszél éppen az ellenkezőjét állítsák annak, a mit ő kifejtett.

Különbö a döntő csata meg van viva, és a javaslat, mely a pártok közt létrejött kompromisszum terméke, immár a főrendiházba jut. Ott a néppárt generalis simus-a még lándzsát fog ugyan törni a szószéki szakasz mellett, de a javaslat sorsát többé ő sem változtathatja meg. Egyszer megbuktathatta a főrendiház ezt a javaslatot, de a viszonyok most mások s ezt a főrendek is bizonynyal figyelembe veszik. (L. táviratainkat)

Aradról írják a „Pester Correspondenz“-nek hogy Hieronymi Károly legközelebbi látogatása elé, a ki tudvalevőleg Aradot képviseli az országgyűlésen, rendkívüli érdeklődéssel tekintenek választói körében. A fogadtatás, mely ez alkalomból készül, újabb bizonyítéka lesz annak a benső, szívélyes, — nemcsak a politikai, hanem privát térére is kiterjedő — viszonynak, melyben képviselőjüköz állnak a választók. Az egész aradi szabadelvű párt, melyhez a város legelőkelőbb körei tartoznak, versenyez az iparkodásban, hogy képviselőjét ünnepelje. E versenynye meg van a kulisszatörténete, melyet ma, miután legyőztük a válságot, melynek leközlésében éppen Hieronymi Károlynak előkelő része volt, át szabad adni a nyilvánosságának, amit előbb közzétenni nem engedett meg az ő közmondásossá lett szerénysége és ama törekvése, hogy a város polgárai közt ne idéztessék elő viszály. Midőn ugyanis Hieronymi annak idején, hazafias indokok által vezéreltetve és egyenes hangsúlyozásával annak, hogy továbbra is teljesen a

szabadelvű párt elveit vallja, a nevezett párt köréből, jól megjegyzendő: a körből, kilépett, néhány választó oly okokból, melyek taglalásába bocsátkozni nem akarunk, Hieronymi ellen en petit comité bizalmatlansági szavazatot rendezett, melyre azonban rögtön egy, szélesebb körökben maig ismeretlen ellentüntetést következett. A város vezető személyiségei gyűlésre jöttek össze, melyből ő exellenciája bizalmi feliratot kapott, melyet a város legelőkelőbb polgárai aláírtak. A rendkívüli érdemek, melyeket Hieronymi mindama tereken, melyeken működött, (és ezek felölelik az állami, tudományos és társadalmi élet legfontosabb ágait) eddig elé szerzett, az egész országban annyira ismeretesek s mindenütt méltányoltatnak, hogy nem csoda, hogy választóinak az a része, mely annak idején az ő személye ellen irányzott nyilatkozatra engedte magát csábítani, most már arra törekszik, hogy külön megnyilatkozások által fátyolt borítson a multra. Most már ezekben a körökben is tudják, hogy ugynevezett „disszidensek“ eljárása döntő volt a válság békés fejlődésére, mire Bánffy akkori miniszterelnök is törekedett. Azok hazafias és érdekel nélküli eljárása a helyzet tisztázásához vezetett s egyengette az utat annak az államférfinak, a ki ma oly genialis módon vezeti az ország sorsát.

Még egyszer az „árverési ring“.

Vettük a következő levelet:

Tekintetes

Dr. Brájer Lajos urnak

mint a „Torontál“-szerkesztőjének

Helyben.

A becses lapja f. évi 105. számában „Az bizonyos árverési ring“ cím alatt megjelent közleményben közzétett alispáni határozatból olvasó közönsége azt következtetheti, miszerint vármegyénk alispánja Kéler Ákos ügyészársam ellen azon okból rendelte el a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot, mert a nagyszentmiklósi kir. járásbíró, mint büntető bíróság a Czinner Dávid és társai ellen indított bűnügyben terhére marasztaló ítéletet hozott.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Keve vármegye.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Írta: Várkonyi Béla.

I.

Abból az alkalomból, hogy Pancsova törvényhatósági joggal felruházott város a régi Keve vármegye visszaállítására ügyben küldöttséget menesztett a miniszterelnök és az igazságügy-miniszterhez, nem lesz érdektelen ezen ősi vármegye történetét közelebbről is megismernünk, subjektív véleményünket ezen új törvényhatóság felújítása felett elmondanunk.

Keve, Kövi, Kovin, Keöv, Kew, Kevy, Kewe, Köve, Keuny stb. néven nevezett vármegye határai voltak északon a mai Béga hajózási és vízlevezető csatornák tájéka; habár némely források a Béga-tól északra fekvő Béga-Szent-György, Ittebe s a szomszédos községeket is Keve vármegyéhez tartozóknak állítják. Hogy Párdány oda tartozott, az bizonyos; de a Béga-tól északra eső s fentebb említett Szent-György is területén lett volna, — nem valószínű. Pesty Frigyes: A magyarországi várispánságok tört. 281—282. II. cz. nagy munkájában azt állítja, hogy Keve vármegye, mely egyszersmind várispánság is volt 1201-től 1439. okiratilag említették s kiterjedéséről is eléggé szabatos meghatározást közöl. Verbóczy Tripartiumában Kovin név alatt fordul elő a felsorolt vármegyék között a 63-ik helyen. Régi vára a mai Kubin környékén lehetett. A honfoglaló Zuard. Kadusa,

és Boyta egész Keve várig üldözték Glad bolgár herceget s azt hitte, hogy annak falai között menedéket fog találni. Három napi ostrom után azonban menekülni volt kénytelen s ezen szándékát a vár kulcsainak átadása s meghódolását és hűségét kijelentő eskü után a magyarok nem is akadályozták meg. Bóka, Kanak, Párdány, Ó-Telek s Ivánda mellett fekvő Tárnok, majd a Bóka közelében létezett Reyd és Szék, végül a Berzava partján levő Varsány is Keve vármegyei községekként említetnek régi okleveleinkben. A valószínű határ tehát ez lehetett: délen a Duna, keleten a Karras, északon a Béga s nyugaton a Temes vagy a Tisza; vagyis a mai Torontálmegye déli része. Ivánfi Ede adai szerint III. Honorius pápának Theiner által közölt 1223. évi levele, melyben Keve várát s az egész megyét s annak összes jövedelmeit, községeit: Varod, Perben, Gamanc és Zilzeng-et s még néhányat Margit volt bysanci császárnának biztosítja.

Keve vármegye 1288-ban is említetnek s ezután egészen a XVI. század elejéig gyakran találkozunk vele történeti emlékeinkben. Igen valószínű, hogy a törökföldoltság idejében pusztult el, sőt mint némely kutatók állítják, (Századok 1872. III. füzet.) 1439-ben Végyszendrő várának Murad szultán által való feldulásakor Keve vármegye is az ozmánok hatalmába került és el is pusztult. Lakóinak nagy része, kik Nagy Lajos alatt települtek ide, elhagyták e megyét, de nem tömegesen, mert még Mátyás király idejében e vidéknek elég jelentékeny kereskedelme volt.

De hogy 1347-ben mily előkelő közigazgatási helyzete volt Keve vármegyének, kitűnik abból

is, hogy Gylet Miklós elnökle alatt Olnas falunál együtt tartá Torontálmegye nemességével nádori közgyűlést. A már fentebb említett községeken kívül, Vég, Batka, Bálványos és Skronovetz nevű helységei is ismeretesek, valamint Elyard nevezetű kir. major is. Volt követségi joga s főispánjai nevét is megőrizték némely történeti emlékek. Fényes Elek állítása szerint területe mintegy 753 □ mértföld s lakosai száma 125.000 lehetett, körülbelül 54 községben, melyeknek főhelye Pancsova volt. 1519-ben a teljesen elnéptelenedett terület Krassó- és Horommal együtt — ez utóbbi Ó- és Új Palánka körül terült el — Szörénymegyéhez kobeleztetett.

Nagy tévedésben lehetett Timon, ki a Dunántultra s Lehoczky, ki a mai Szörény területére helyezte Keve megyét. A XIV. században a fentemlített helységekből egyházközigazgatásilag is a régi kevei főesperesség területéhez tartozott s így a családok kétségkívül igazolatlannak. Sőt mint dr. Ortway Tivadar, Délmagyarország történetének legkiválóbb művelője írja, (A Délmagyarország. Tört. és Rég. Ért. 1891. évi Emlékkönyve: „Délmagyarország, vagyis a csanádi püspökség egyházi állapotáról a XIV. században) szembetűnő az, hogy kezdetben csakis Keve vármegye említették s Torontál sehoh sem fordul elő. Ugy látszik a XIV. század előtt Torontál vagy ismeretlen volt, vagy pedig igen csekély közigazgatási jelentősége lehetett s Bárány Ágoston nagy anachronismust követett el, midőn azt állítja, hogy Torontálmegye határai Szt.-István-tól a mohácsi vésznapiig nem változtak. S tényleg nem csak Szt.-István, de az összes Árpád-házi királyok kora nem ismerte Torontálmegyét, mert azok az okiratok, melyek a duszagdag Telegdi-

A Ferencz József keserűviz

világszerte ismert jó hírnevét kitűnő minőségének köszönheti, minek következtében a földgömb minden részén, még a kisebb helyeken is, most már található és árusítva lesz. A Ferencz József keserűvizből mint rendszeres adag egy boros pohárral reggel éhgyomorra véve elégséges.

(19—10.8)

A hivatalos melléklet 93. számával.

Mint hogy az említett vizsgálat elrendelése nem ez alapon történt, hanem mert nevezett ügyész társam Czinner Dávidot mint magánírnokot szabályellenesen alkalmazta, kérem tek-szerkesztő urat, hogy lapja fennidézett közle-ményét ezzel kiegészíteni sziveskedjék.

Egyidejűleg szabadságból távollevő tiszt-társam nevében arra is kérem, hogy ugyanannak a „Nagy-Szent-Miklós“ című hetilap utolsó számában megjelent nyilatkozatát becses lapjáb-an közzétenni sziveskedjék.

Maradok teljes tisztelettel

Nagybecskerek, 1899. évi május hó 10. én.

Poroszkay Béla
m. főügyész.

Kéler Akos nyilatkozatának főbb pontjait a következőkben ismertjük, megjegyezvén, hogy e nyilatkozat a „Nagy-Szent-Miklós“ cz. lap cikkeire reflektál:

Első sorban konstatálnom kell általánosság-ban, hogy az említett cikkek azon előadása, mintha a dologi adóvégrehajtási ügyekben tartott árveréseknél az államkincstár képviseletében és érdekében a megyei ügyész vagy annak megbízottja járna el, a valóságnak nem felel meg, mert a nagybecskereki kir. pénzügyigaz-gatóság intézkedése folytán ezen árverések, mint egy másfél év óta — avval az indoklással, hogy az ügyész vagy helyettesének közben-járási díja a végrehajtásos tömeget csökkentené — hivatalból tartandók meg, és mert ugyan-csak a nagybecskereki kir. pénzügyigazgatóság intézkedése szerint arra, hogy a végrehajtató államkincstár érdeke az árveréseknél kellően megóvassék, ismét nem a megyei ügyész, hanem kizárólag és önállóan maga a pénzügy-igazgatóság ügyel fel s a kincstár érdekét ugyanaz akként védi meg, hogy vagy kiküld az árverésbeni részvétel végett saját kebeléből valamelyik tisztviselőt, vagy pedig utóajánlatot ad be, ha az illető kir. bírói végrehajtó és a községeljáróság által is, tehát kétfelől az ár-vevés után nyomban bejelentendő vételért meg nem felelőnek és a kincstári követeléseket nem eléggé fedezetteknek találja. Ebből kifolyólag nem áll az, hogy a valkányi árveréseknél Czinner az államkincstárt képviselte volna, valamint nem áll az sem, mintha tőle függött volna vajjon az államkincstár követeléseit nyerne-e ki-elégítést vagy sem s ha igen, mily mérvben?

Az által, hogy a pénzügyigazgatóság az ügyészi képviseletet az árveréseknél beszüntette és hogy kizárólag magának tartotta fenn a kincstári követelések kielégítése szempontjából az árverésekre felügyelni és azok eredményére befolyást gyakorolni, a megyei ügyészekre nézve annak szüksége merült föl, hogy a végrehajtási és árverési kérvényi költségek érvényesítése végett, miután ezek az ügyészt illetik meg, s annak javadalmazásához tartoznak, saját jól felfogott érdekükben szinte intézkedjenek, mivel sajnosan kellett tapasztalniok, hogy a közbenjárás nélkül tartott árveréseknél az ingatlanok többnyire nevésségesen alacsony áron keltek el, úgy hogy

az ügyészek az őket megillető költségeiktől majdnem mindig elesetek.

A megyei ügyészség tagjai — ezt meg-akadályozandók — tehát arra határozták el magukat, hogy legalább olyan esetekben, mid-őn hozzávetőleges számítás szerint az árverés-nek kitétt ingatlan biztosan megér annyit, hogy a vételárból az ingatlanon bekebelezett és azt terhelő költségek is kikerülhetnek, az árverés-hez — nem mint a kincstár képviselői, hanem saját személyükben — kimennek, vagy meg-bizottjukat küldik ki és ha a fentiek értelmében megkívánt nagyságu vételár nem ígértetnék, az árverelők sorába lépnek és a vételárt szükség-hez képest felhajtják.

Önkényt értendő, hogy azon esetben, midőn a bíróság megállapított és az ingatlan terhelő költségek a felek által kiegyenlítették és ez által az érdekeltség megszűnt, az illető ügyész vagy megbízottja az árverésbe többé bele nem avatkozott.

Ez volt az általam követett eljárás s abban csak a rosszakarát találhat kifogásolni valót, vagy pedig az, a kinek cirkulusait zavarta az, hogy az árverelők közé még olyan is lépett, a kire számítani előbb nem kellett.

Határozottan állítom, hogy megbízottamat mindig szigorúan utasítottam, hogy fizetés ese-tében a felektől csak a bíróság megállapított, az árverésnek kitétt ingatlan terhelő költséget fogadja el s hogy arról a fizetőnek mindig nyugtát is adjon, nehogy a fizetés valaki által félremagyarázathassék.

Ha Valkányon az ingatlanok olesón keltek el, az a tárgyalás során hit alatt kihallgatott Drágossy és Kuhn kir. bírói végrehajtók elő-adása szerint leginkább annak tulajdonítandó, mert Valkányon a földek silányak és mert a nép szegény.

Miután a valkányi árveréseknél magam jelen nem voltam s így azt, hogy ott az árverelők mit cselekedtek, közvetlenül meg sem tudhattam, nem akarok közülök senkit sem védeni, mind azonálal hitelt nem érdemlőnek tartom azt, hogy azoknál az árveréseknél az árverelők folytonosan nagymérvű összeajánlatokat követtek el s — a közlemények szavaival élve árverési ringet, árve-rési bandát szerveztek volna — mert az ár-vevények nyilvánosak voltak, azokra vonatkozólag 15 nap alatt bármely érdekelt vagy nem érdekelt egyen utóajánlatot eme összeajánlatokat mindég meghiusíthatta és mert a pénzügyigazgatóság az árverések eredményét mindenkor ellenőrizte és bizonyosan szinte utóajánlattal élt, vagy élt volna, ha a vételárt csekélynek és a kincstár érdekeit sértetteknek találta:

Ezek után Kéler tb. főügyész ur a nagy-szentmiklósi kir. járásbírói ítéletével elítélt eset, valamint Czinner szereplésének előadására térvén át, nyilatkozatát következően végzi:

Az előadottaknál fogva tehát én magamat teljesen ártatlannak érzem és eljárásomat kifogástalannak tartom, miért is a sérelmes ítélet ellen felebezzéssel éltam és teljes bizalommal várom a felsőbb bíróság ítéletét, melynek jog-erőre lépte után majd kérdőre fogom vonni a cikkek szerzőit.

Mindazonáltal szomorú, hogy ilyen tény-állás mellett valakit el lehessen ítélni s még

szomorubb, hogy az ítélet jogerőre lépte előtt nyilvánosan meghurcoljanak valakit, a ki mögött 22 évi kifogástalan közpálya áll.

Végezetül még felemlitem, hogy nem való az, mintha én a tárgyalási teremből távoztam, vagy mint a cikk mondja kiszöktem volna.

Ezek után már most tisztelettel arra kérem tekintetes Szerkesztő urat, hogy ezen soraimat becses lapjának legközelebbi számában közölni sziveskedjék, a miért már ezuttal is hálás közö-netemet fejezem ki, melylyel maradtam

Nagy-Becskereken, 1899. május 4-én

teljes tisztelettel
lekötelezettje

Kéler Akos
tb. m. főügyész.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 12. Jegyzői szigorlatok.

Május 14. Torontálmegyei községi és körgyűzők egylete rendes évi közgyűlése.

Május 14. A nagybecskereki Kerékpár-Egyet (tavaszi országos pályaversenye).

Május 14. A felső kereskedelmi iskola matinéja.

Május 15. D. e. 10 óra. Tavaszi megyei közgyűlés.

Junius 12. Közigazgatási bizottság.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 7 óráig nyitva van; hőlyék részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fel 6-6 óráig este urak részére is.

Áldozócsütörtök. A katolikus egyház holnap ünnepli Jézus mennybemenetelének emlék-ünnepe, melyet közönségesen Áldozócsütörtöknek hívnak. Ez elnevezés valószínűen azért van, mert a katolikus hívek a közvetlenül megelőző három keresztjáró napon, az Ur mennybemenetelének méltó megünneplésére elkészülvén, ez ünnepen nagyobb számmal járulnak az Ur asztalához. De lehet, hogy az elnevezés onnan ered, hogy a nagy-bőjti harmadik vasárnapval kezdődő husvétii győ-nás és áldozás idejét több egyházmegyében ma is e napon fejezik be, s akik ebbeli köteleességüknek elébb, bármely oknál fogva eleget nem tettek, azt ez ünnepen szokták teljesíteni. Hogy mindig csütörtökön tartják az ünnepeket, ez onnan van, mer az írás szavai szerint Jézus vasárnap tá-madt föl halottaiból s feltámadása után 40 napig társalkodott még tanítványaival, a 40-ik nap pedig, melyen mennyekbe ment, csütörtökre esik. Az Ur mennybemenetelének emléknapja az egyház egyik legrégebbi ünnepe. Mint más főbb ünnepeit, úgy ezt is oktávával ünnepli az egyház s némely külföldi egyház ekkor az istentisztelet díszét a hajdankorból eredt szokáshoz képest még különös processzió-val is növeli, annak a menetek az emlékére, amelylyel Jézus az evangelista szerint tanítványa-it a Jeruzsálem közelében levő Betánia mellé vezette, ahol azután szemük láttára a mennyekbe ment. Mint hogy a husvétii nagy gyertyaszál a

Csanád nemzetség délmagyarországi birtokait előszámlálják, egyetlen egy helyen sem említik Torontálmegyét — pedig minden birtokuk ennek területén volt — hanem Aradot, Temest és Csanádot. Ugyancsak megjegyzi dr. Ortway azt is, hogy a legrégebbi oklevél, melyben Torontálmegye pusztá (?) neve előfordul 1326-tól való (Zichy-Okmánytár I. 283.) s igazat ad Horváth Istvánnak, hogy Torontálmegye csak a XIV. században fordul elő. (Tudom. Gyűjt. 1833. évf. X. füz. 121. l.)

Azok a torontáli fő- és alispánok is, kiknek nevei az okmányokon előfordulnak, mind a XV. századból valók, — s Torontálmegye mint közjogi fogalom csak akkor kezd feltűnni, mikor Keve megye a feledés homályába süllyed, habár egyszerre ez sem szűnt meg, hanem mindkettő együtt említve szerepelhetett, mi világosan kitűnik abból is, hogy a XV. század elején a kevei és torontáli főesperesség azon egy lelkész alatt állott; feltehető tehát, hogy ezen egyházközigaz-gatási elnevezés a politikai municipium kétnévű elnevezése is volt, sőt már annál is inkább való-szerű, mert a kevei főesperesség is hamarabb megszűnt, mint Keve megye, mely még azután századokig fennállott.

II.

A délmagyarországi municipiumok kikere-kítésének s főként az ősi Keve vármegyének visszaállítása nem új keletű. Utóljára a 70-es évek elején indult meg egy nagyobb szerű re-form-mozgalom, melynek akkorában a törvény-hozásban is sok híve volt. Hogy mi okból tűnt az le a napirendről, nem találtam reá kielégítő adatokat. Az akkori kormány is valószínűleg

felismerte a nagy felelősséget, melyet sem geographiai helyzet, sem népességi vagy nemzeti-ségi tulsuly, még kevésbé az állameszme érdeke nem involvál. Semmi nyomósabb ok nem szolgál döntő érvelő a széttagolás mellett; sőt éppen ezen nemzeti-ségi vidéken a törvényhatóságnak illetén tagoltsága határozottan helytelen volna, főleg a megye déli részén, hol nem egy-két, hanem hat-hét nemzeti-ség mellett a magyarság száma igen csekély. Még azt sem mondhatnók, hogy ezen nemzeti-ségek rokonvérűek, kiknek közös érdekeik szükségessé tennék — legalább az ő szempontjukból ítélve — az egyesülést, illetve különválást Torontálmegyétől.

A 70-es évek reformmozgalmának célja az volt, hogy Alsó- és Felső-Torontálra osztassék. Alsó-Torontál székhelye Nagy-Becskerek, Felső-Torontál pedig Török-Becse lenne. Szó volt akkor arról is, hogy Nagy-Szt-Miklós a maga környékével Csanáddhoz csatoltassék.

Ma sem tudnánk ezen széttagolás előnyére egyetlen egy döntő érvelőt felhozni, mert a régi multnak tisztos emléke legfellebb is a Torontál-Keve megye elnevezéssel volna megőrizve; ellenkezőleg a különválás politikai és földrajzi egységet, határozottan megerősített és kipróbált százados rendet bontana meg. Ily kísérletezésre, mely beláthatatlan rossz következményekkel is járhatna, Torontálmegyének szüksége nincsen. A magát túlélt nagy-kikindai distriktus és határ-örvidék az ő külön szervezetükkel még ma is fenálló anomáliák okozói s bizony azt sem mondhatnók, hogy különállásuk nekik is nagy előnyököt biztosított volna s visszakívánák azt a „fényes multat.“ A természetes határok nagy szerepet játszanak még nemzetek, országok éle-

tében is; ily kifejezetten természetes határok kerekítik ki Torontálmegyét is, melynek egy-ségében kielégítésre találhat minden hazafias törekvés.

Végül szóljunk még arról is, mely közjogi szempontból nem kifogásolható. Hogy a történeti emlék megőriztessék, helyes a törvényhatóság-nak Torontál Keve megye elnevezése, mint az a szomszédos Bács-Bodrogmegyénél is van; de van több ilyen többnevű municipiumunk is, melyek éppen azért egyesültek, hogy erre őket a poli-tikai, földrajzi vagy más fontos érdek kényszerítette. Krassó-Szörényi, Torna-Abauj, Jász-Nagy-kun-Szolnokmegye stb. újabb egyesülése is ily döntő okokon alapul. A mozgalom még oly analogiára sem hivatkozhat, hol a különszakad-nak valami jó oldala igazolná annak érvényesülését. Még azon ok sem lehet döntő, hogy ily nagy kiterjedésű vármegye adminisztrációja sok nehézséggel jár. Páncsovárról, mint törvény-hatósági joggal felruházott városról nem is szólva, mert hiszen ugys meg van minden municipiális joga — déli Torontál fejlődő közlekedési viszonyai mellett ezen ok sem fogadható el.

Egyébként nem ismervén a különválás közelebbi érdekeit, sem a mozgalom fázisait, úgy hisszük, sok viz lefolyik még a Dunán, míg az eszme testet ölt; sőt reméljük, hogy az, mint a multban, úgy most is el fog tűnni a feledés homályába. Sokkal fontosabb teendőink vannak ennél: a magyar állameszme terjesztése és meg-szilárdítása, gazdasági, kulturális, közegészség-ügyi törekvések mindnyájunk erejét igénylik, már pedig „az egyesülésben van az erő!“

föltámadt Jézust jelképezi, azért azt a holnapi ünnep nagymiséjének evangéliuma után alkotják, ugyisintén a föltámadt Jézusnak az oltáron álló zászlós szobrát is eltávolítják. Krisztus mennybenmenetele a keresztény katolikus vallás egyik alaphitigazsága, értelme pedig az, hogy Krisztus, amennyiben ember is: testével és lelkével felment a mennyekbe. Áldozósütyűtök még arról is nevezetes, hogy a katolikus egyház külsőkép e napon fejt ki a legnagyobb fényt és pompát.

— **Keresztény Magyarország.** A Katolikus kör meg akarja ünnepelni 900-ik évfordulóját annak, hogy a magyarok a keresztény vallás hívei. Az ünnepre való készülődések már javában folynak, s most több főpap is elismerő-leveleket intézett a kör elnökségéhez.

Dessffy Sándor csanádi püspök levele így szól:

Főtisztelendő Aelnök Ur!

Nagy lelki örömmel vettem a ft. Aelnök Urtól a Budapesti Katolikus Kör határozatát, hogy a jövő évben Szent István első királyunk megkoronázásának és Magyarország keresztény állammá való szervezésének kilencszázados évfordulóját országos katolikus ünnepséggel meg akarja ülni.

Midőn ezennel a velem közölt kiviteli tervezetet egész terjedelmében a magaménak vallanám, egyuttal kinyilatkoztatom, hogy abban az ünnepségben, a mennyiben azt egyedül egészségi állapotom nem gátolja, személyesen is részt venni óhajtok kat. vallásunk fényére s a ker. Magyarország dicsőségére.

Buzgó és hazafias vállalatokra Isten legbővebb áldását leedve, maradtam a Főtisztelendő Aelnök Urnak

Krisztusban szíves rokona
Sándor, csanádi püspök.

— **Keresztjáró körmenetek.** Az élet szükségleteiért könyörgő körmenetek ma véget értek. A mai körmenetet Amschlinger Ferenc segédlelkész vezette a róm. kath. temetőbe, ahol elmondták a szokásos könyörgő imákat. A körmenetben részt vettek az összes helybeli tanítétek és nagyszámu ájtatos közönség.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk László Géza bégaszentgyörgyi földbirtokos, megyebizottsági tag ma reggel élete 45-ik évében elhunyt. A megboldogult, ki tevékeny részt vett Bégaszentgyörgy társaséletében és egyik erős oszlopa volt a magyarosodás ügyének, nagyszámu rokonság gyászolja. Halálozásáról a következő jelentést vettük:

Özv. László Gézáné, szül. Lucsits Mariska a maga, valamint az összes rokonok nevében fájdalomtelt szívvel jelenti felejtethlen férjének László Géza földbirtokos, megyebizottsági tagnak folyó hó 10-én d. e. 8 órakor Bégaszentgyörgyön hosszas szenvedés és a haldoklók segítségének ájtatos felvétele után életének 45-ik évében történt elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 11-én d. u. 5 órakor fognak Bégaszentgyörgyön, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig f. hó 12-én d. e. 10 órakor fog a bégaszentgyörgyi róm. kath. templomban az Urnak bemutatni. Aldás és béke lengjen porai felett! Bégaszentgyörgyön, 1899. évi május hó 10 ik napján. László Gyula, László Lajos, László Julianna férj. Zeppezauer Károlyné, testvérei. László Gyuszika, Zeppezauer Géza, unokaöccsei. Pillich Istvánné szül. László Anna, unokanénje. Zeppezauer Margit, unokahuga. Zeppezauer Károly, sógora. László Gyuláné szül. Bottka Mathild, sógornője.

— **A főváros látványossága.** Mindazok, akik Budapestre utaznak, ne mulasszák el a monarchia páratlan legnagyobb áruházát, a fényesen berendezett Párisi Nagy Áruházat Kerepesi-ut 38, a Népszínházzal szemben megtekinteni. E csodaszép áruházban, hol száz meg száz villamos lámpa szórja a fényt, valóságos tündérvilág varázsolva át a kimondhatatlan sok csillogó, villogó tárggyal felhalmozott áruházát; óriási a választék a külön-külön osztályokba besorolt: háztartási cikkek, teljes konyhaberendezések, vasbutorok, mü-ipar és diszműárak, nász-és alkalmi ajándékok, női- és férfi ruhaneműekből, egyáltalán mindenféle cikkek, melyek itt jobban és olcsóbban szerezhetők be, mint bárhol. Az árak szabottak, mi által tulkövetelés kívánatra ingyen és bérmentve küldi nagy

képes diszárjegyzékét, mely az összes cikkek nagy részét magában foglalja. A megrendelések naponta pontosan és lelkiismeretesen teljesíttetnek és meg nem felelő árukért a pénz vissza adatik.

— **Gondoskodás az aratómunkásokról.**

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter már most gondoskodik arról, hogy aratás idejére a gazdáknak kellő munkaerőt biztosíthasson. Mint a „P. N.” írja, törvényhatóságokhoz intézett leiratában a miniszter felhívja ezeket, hogy írják össze mindazokat a mezei munkásokat, kik önhibájukon kívül foglalkozás nélkül maradnak. Egyuttal azonban értesítendők a munkaadók is, hogy amennyiben munkásközre szükségük lenne, e végből a földművelésügyi miniszteriumhoz forduljanak. Minden eshetőséggel számolva, a miniszter az idén is gondoskodik munkástartalékról, melynek nagyságát azonban csak később fogja meghatározni, ha majd az összes adatok beérkeztek.

— **Szabolcska Nagyikindán.** Szabolcska Mihály, az édesszavu poéta, legközelebb felolvasást tart a Humanitás nőegyesület jubiláris ünnepén, Nagyikindán. Az egyesület 25 éves jubiláris ünnepe június 4-én lesz s műsorán Z. Bárdy Gabi neve is szerepel, így hát az érdeklődés a művész és a kiváló költő között oszlik meg.

— **Carnot szobra.** Párisból jelentik, hogy Loubet köztársasági elnök, Dupuy miniszterelnök és Leygues közoktatási miniszter kíséretében e hó 21-én Dijonba utazik Carnot elnök szobrának leleplezési ünnepélyére. Az emlékbeszédet Dupuy fogja tartani.

— **Hirlapírás statáriummal.** A Dijnokok Országos Egyesületének elnöksége a hirlapszerkesztésnek valóban szerencsés módját találta fel. Először ráír a vidéki fiókegyesületek elnökeire, hogy ilyen és ilyen címmel, erre az időre cikket írjanak a „Dijnokok Közölnyő”-be, mert ha elvállalták a megtisztelő titlust, dolgozzanak is meg érte a napidíjasok érdekében. Az elnökök azonban úgy látszik, nem tettek eleget a felhívásnak, mert a Dijnokok Közölnyőnek legújabb számában már láthatjuk, hogyan fest a második lépés, melyet a késlekedő munkatársak ellen tesz az elnökség. Az említett újság legújabb számában a következő felhívás jelent meg:

Felhívás!

Multkori felhívásunknak eleget nem tévén, felhívjuk: Márk Endre ügyvéd ur debreczeni, Sokesich Antal ur szabadkai, Szilasy György ur nagyváradai, Nagy Gyula ur mezőtúri és Prell Géza Lajos ur pécsi, fiókegyesületi elnököket, hogy f. hó 20-ig egy-egy cikket lapunkban leendő közzététel végett beküldeni sziveskedjenek.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről

Érvényes 1899. május hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29.

Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 8.49, éjjel 10.29.

Zombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 6.27, éjjel 10.21.

Csősztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és szombaton.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31.

Pancsova felé: reggel 8.02, este 6.20.

Alibunár és Zombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31

Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 2.00 este 7.05.

Csősztelek felé: éjjel 2.50 (csak minden kedden, pénteken és szombaton.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése május 10-én.

Budapest, május 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház mai ülése felette látogatott volt; a főpapok csaknem teljes számban megjelentek s a karzatok is zsufolásig megteltek. Első szónok

Vasary Kolos hercegprimás volt, ki aggodalmi dacára elfogadja a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot, de abbéli reményét fejezi ki, hogy az egyházra nézve sérelmes rendelkezések kiküszöböltetnek. A papi izgatás elleni rendszabályokra nálunk nincs szükség, az új törvény pedig az egész papságot rendőri felügyelet alá helyezi. Legnagyobb sérelem, ugymond, hogy az állam beavatkozik az egyház jogkörébe. A hercegprimás végül kéri a sérelmes rendelkezések törlését.

Samassa érsek általánosságban szintén elfogadja a javaslatot, de kijelenti, hogy a részletes tárgyaláskor a javaslat rendelkezései összhangzásba hozandók az egyház jogköreivel. A társadalmi béke legerősebb támasza az egyház és az állam egyetértése s szónok ennek megzavarását látja abban, hogy a papok lelkesívi tevékenységét korlátozzák. Az új törvény gyanúsítást, kémkedést visz be a joggyakorlatba, a mi sokkal nagyobb baj, mint a választási visszaélések. Reméli, hogy a főrendiház a törvényjavaslatot összhangzásba hozza az egyház jogaiival.

Ezután Széll Kálmán miniszterelnök jelentkezett szólásra.

A Duna áradása.

Budapest, május 10. (A „Torontál” ered. távirata.) A Duna erősen árad. Ha az eső tovább is tart, egy-két nap alatt kiönt az alsó rakparton.

Öngyilkos sikkasztó.

Budapest, május 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Weisz Ödön, Riegler József papirkereskedő ügynöke felakasztotta magát, mert kiderült róla, hogy 8000 forintot sikkasztott.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, május 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik: A Dreyfus ügyben az előadó folyó hó 20-án tesz jelentést, a nyilvános tárgyalás 29-én kezdődik, 30-án a vádbeszéd, 31-én a védőbeszéd, elsején pedig az ítélethozatal kerül sorra. Némely lapok szerint ítélet csak június 4-én lesz.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. május 10.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	100 kilogr. ára		100 kilogr. ára	
		frttól	frttig	frttól	frttig
Bánsági	ó	76	9.10	80	9.55
Tiszavidéki	”	76	9.—	80	9.50
Pestvidéki	”	76	8.95	80	9.50
Bácskai	”	76	9.05	80	—

Rozs	ó	elsőrendü	kilós	
			70-72	7.20
”	”	másodrendü	—	7.05
Árpa	”	takarmány	60-62	6.15
”	”	égetni való	62-64	5.80
”	”	sörfőzésre való	64-66	6.60
Zab	”	—	39-41	6.—
Tengeri	ó	bánsági	—	4.40
”	”	másnemü	—	5.—

Határidő-üzlet.

Budapest, május 10 (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt kielégítő. Felmondott 16000 mm. tengeri és 2000 mm. buza.

Köttetett:

Buza májusra 9-14— 9-15
 Buza októberre 8-31— 8-33
 Rozs május júniusra 7-75— 7-77
 Tengeri májusra 4-46— 4-47
 Repce augusztusra 12-35— 12-45

VASUT-ÜGYEK.

42052/99. szám. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az 1900. évben, esetleg még további 2, illetőleg 4 évben szükséges műhelyi faanyagokat biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az előreláthatólag évenként szükséges mennyiségek a következők:

1. Erdei fenyőfa deszka	1605 m ³
2. Erdei " palló	5422 "
3. Luczfenyőfa deszka	3255 "
4. Tölgyfa "	100 "
5. Vágott tölgyfa "	548 "

6. Tölgyfa { 5000 mm.-től—7000 mm.-ig 1675 " bezárólag
palló { 7000 mm.-től—9000 mm.-ig 680 "

7. Tölgyaszálfa: rönkök műhelyi fák elkészítésére, legkisebb 1000 " átmérő a vékony végén 370 mm.

Az ajánlatok f. é. június hó 6-án déli 12 óráig beterveztendők, a bántópenz pedig június hó 5-én déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál teendő le.

A részletes pályázati felhívás, nemkülönben az ajánlattételre használandó ajánlati űrlapok, melyekben az előreláthatólag szükséges méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, alulírott igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73.75. sz. II. emelet 43/a.) és valamennyi üzletvezető-ségnél megtekinthetők, illetőleg ott megszerezhetők.

A 122291/96. sz. általános, valamint műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó és 82144.98. sz. a. érvényben lévő új különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatvány-tárunknál (Andrássy ut 73/75.) a vételár (általános feltételek 25 kr., különleges feltételek 15 krajcár) befizetése mellett beszerezhetők, de postautján is kaphatók, ha a vételáron kívül posta költség fejében 10 krajcár nevezett nyomtatványtárhoz beküldetik.

Budapest, 1899. évi április hóban.

Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

A Kőbányai Király-Sörfőző részvénytársaság

Góliát- MALÁTASÖRE

a legegészségesebb,
legtáplálóbb és legkellemesebb
üditő-ital.

Dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár urak
gyógycélokra is ajánlják és
idegbajokban, vérszegénységnél,
emésztési zavaroknál, gyengeségnél
stb. kiváló sikerrel használ-
tatik. 427-30.2

Kapható minden jobb
fűszerkereskedésben és
vendéglőben.

Óvakodjunk utázasoktól.

Hirdetések

felvetetnek a

„Torontál“

kiadóhivatalában.

T. cz.

Tisztelettel alulírott ajánlom a n. é. közön-
ségnek dus raktáron levő

→ cserépkályhaimat ←

minden nagyságban és színben, u. m. elefántcsont,
heleotrop, hajnalszín, (chamois), barna, zöld stb.

Továbbá

→ kandallókat ←

rokkoko, renaissance, barokk és goth stílusban. Taka-
réktűzhelyek, fürdőkádak és falburkolások
a legszebb színrajzolatban (tájképekkel is.)

Áthelyezések és javítások lelkiismeretes kivi-
telben és legelőszöb árakon.

Felállított cserép-szőnyegkályhák üzle-
temben (Gizella-part) megtekinthetők.

Kiváló tisztelettel

Marks Oszkár

(421-5.2)

kályhaépítő üzlet.

Védjegy.

Mária-czelli Gyomorcsépek

egyszerűen hatna, gyomorbajoknál
nélkülözhetetlen és általánosan is-
mert házi- és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság,
gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság,
savanyu felbőfőges, hasmenés, gyomorféles,
felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, uddor
és hányás, gyomorgöres, széklet.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájá-
nál, amennyiben az a gyomortól származott gye-
mortulterhelésnek étellekkel és italokkal, gilis-
ták-, májbajok- és hámorholdatnál.

Említem bajoknál a Mária-czelli gyomor-
csépek évek óta kitűnőnek bizonyult, amit az
meg szász bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára
használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára
70 kr.

A védjegyet és aláírást minden tessék meg-
tekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni,
melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a
késszítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal:
„Valódiságát bizonyítom“.

Kapható valamennyi gyógyszerertárban.

Magyarországi Török József gyógyszerertára Buda-
pésti, Király-utca 12.

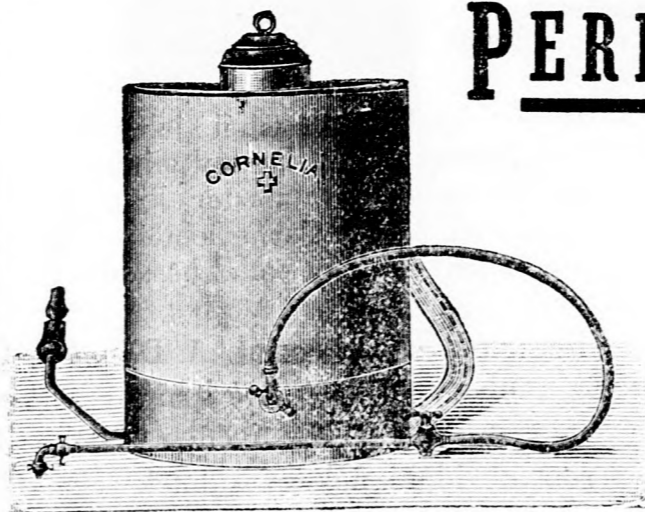
(20-22.21)

PERMETEZŐ FECSKENDŐK

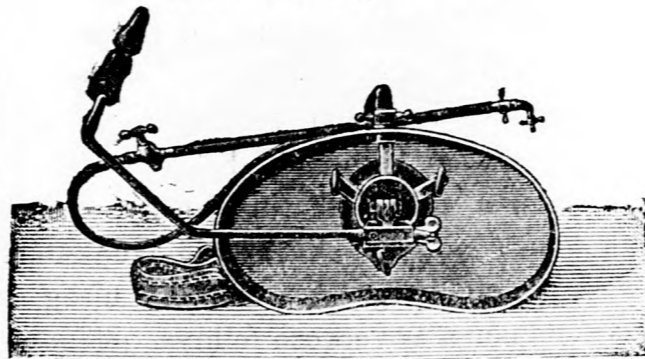
→ jótállás mellett ←

„CORNÉLIA“

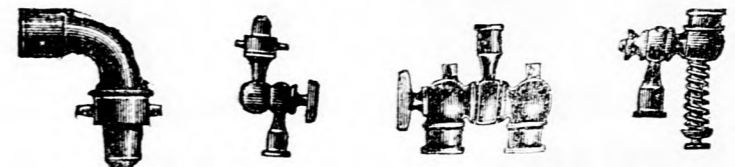
védjegyü.

A fecskendő ábrája előlről.

A fecskendő ábrája alulról.

Ujannon javított szerkezettü

„CORNÉLIA“-PERMETEZŐ

nikelezett részekkel.

Vermerol-féle rendszer.

Olcsón kapható:

Daun Gyulánál,

Nagybecskerekén. 403 9.6

Tüzifa kizárólag elsőrendű legfinomabb minőség.

Elsőrendű bükkfa, teljes mérték,
mélyen leszállított áron.

Valódi porosz szalon-köszén.

Magyar királyi marhasó.

Kapható:

KURLÄNDER IMRÉ-nél Nagybecskerek,

Korona-utca 585/11. (Telefon 35. sz.) és

KURLÄNDER-UDVAR,

Gizella-part (telefon 89. szám.) 416-5.2

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év
óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvényénél, csúzná, tag-
szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban
rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt
nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem
kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden
gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerertárnál
Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több ki-
sebbértékű utáztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden
egyedületes „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem va-
lósít utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., esász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Raktár: Benkovich Mihály gyógyszerertára N.-Becserek. 8-40.33